



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VI. Lutherus à vita Monastica desilit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

stitio. Potes tu sine Dei offensione voluptates ac delicias hujus Mundi gustare, genus tuum pulcrorum liberorum procreatione ad posteros propagare, & cum formosa conjugē dulce avum exigere: quo nihil homini optabilius aut beatius contingere potest (a) Quin tu ætulam hanc primamque lanuginem Veneri & voluptatibus, canos vero demum Deo consecras, hæc illi pars debetur. Et tu, quem Deus tantis ornavit donis: an te ipsum vis abscondere? an tuis ipse luminibus vis obstruere? Potes in tanta religionum diversitate quibus Deus in hac terra colitur, aut doctrinam tuam aut eloquentiam tuam ostendere, aut eas consequi dignitates in quibus & patriæ & Deo simul servias; potes divitias acquirere, neque in tam miserabili paupertate perire. An cælum eremitis tantum & monachis est conditum? Nuptiæ aut opes non Abrahamum, non Davidem, non alios illo excluderunt. Temerè votum fecisti. Non tam justitiam suam, quam tuam infirmitatem Deus respiciet. Paullulum degusta ea quæ sunt in Mundo. Ubi volēs, reverti poteris. An tu sanctior es Davide, sapientior Salomone, Samsone fortior, qui optimam vitæ partem inter mulierum amplexus exegerunt? Quin tu miser compedes hos abiicis, & tam a peraræ vitæ incommoda cum Mundi deliciis commutasti? Quid tu extremam illam vitæ horam metuis? Crede mihi tunc unum Miserere, aut Mea culpa, omnibus miseris & culpis te liberabit, & ad cælestem vitam perducet. non minus quam infamem illum cum Christo Cruci affixum latronem. Hoc ferè modo diabolus causam suam agit, hujusmodi persuasionibus, ad seducendos homines utitur: ut latius apud eum videre est, qui Flagello suo apostatas usque ad sanguinem castigavit. Et quoties putamus, etiam in duro strato & cilicio jacentibus ab impudentissimo hoste jam feminarum pulchritudinem, jam divitiarum commoda, jam carnis voluptates, atque alia libidinum fomenta subijci? Hæc tentationum aculeos D. Hieronymus quoque solitaria vitæ decus, sensit se ipse fatetur, (b) inquit: *Sedebam solus, quia amaritudine repletus eram, horrebant sacco membra deformia; & squallida cusu situm æthiopica carnis obduxerat, quotidie lachryma, quotidie gemitus: & si quando repugnantem somnus imminens oppressisset, nuda humo vix ossa harentia collidebã, de cibis vero & potutaceo, quum etiam languentes monachi aqua frigida utantur, & coctum aliquod accepisse, luxuria sit. Ille igitur ego, qui ob gehenna metum tali me*

carcere ipse damnaveram, scorpionum tantum socius & ferarum, sæpe choris intereram puellarum. Pallebant ora jejuniis, & mens desideriis astuabat in frigido corpore; & ante hominem sua jam carne præmortuum, sola libidinum incendia bulliebant. Ecce qualem quantumque virum diabolus tentare non dubitavit. Jisdem artibus ille S. Antonium in solitudine oppugnavit. Ut namque aurum & argentum à monetariis jam sectione, jam Lydii lapidis contactu, jam malleo, jam igne probatur: ita illi quoque quos Deus toros sibi vindicare constituit, variis ab eo modis tentantur.

VI. Verumenimverò quemadmodum ab una parte malus angelus eos quos è matris Ecclesiæ gremio abducere vult, assiduis vocibus & tentationibus fatigat: ita ex altera parte bonus Angelus eos ad quos non solum in vita, sed divina quoque gratia & cælestis beatitudinis fruitione custodiendos, à Deo est appositus, confirmat & confortat. (c) Et profecto in hac ipsa eremitica vita boni Angeli etiam malos multo frequentius aggrediuntur, & hoc ferè modo compellant: *Agite, amici nostri & socij reddite Deo creatori vestro votum quod fecistis. Vt nihil temerè promittendum; ita promissa religiosè servanda sunt. Exigua est poena hac temporalis aeterna remunerationis, quam expectatis respectu. Pulchrè & benè negotiatur, qui parum perdit ut plurimum lucretur. Istis ubi vos jam degitis locis multò simplicius ac candidius vivitur. (d) Rariùs hic homo labitur, rariùs peccati laqueis implicatur, si quando cadat: faciliùs erigitur. Major hic cautio adhibetur in vita gubernanda; major securitas sentitur in quiete capienda. Dona Dei largiùs hic diffusa sunt; & quod acquirere hic quisq; potest, omni spe & voto majus est. Solitudo omnes sedat perturbationes, & rationi tēpus ac facultatē largitur ex animo eas evellendi. Vt enim fera bestia tantò faciliùs cicuratur quanto mansuetius tractantur: sic animi cupiditates, ira, pavor, tristitia, quæ valida animi sunt compedes, faciliùs subiguntur ut rationi pareant, quando subsidere jam incipiunt, neq; continua agitatione iritantur atq; esserantur. Hic fugiēdo pugnat. Nè vos, nè cogitate claustra & septa vestra*

E
carcerem

a Lutherus ad cap. 30. Proverbiorum in glossa marginali Bibliorum Germanicorum n. doctus ab hospita sua Vidua Ihenaci. b Epist. 22. ad Eustochium c S. Ignatius Lojola in libello Exercitiorum Spir. de motibus quos diversi Spiritus excitant in anima. d S. Bernardus & alii Asceta, præcipuè Hieronymus Platius de bono status Religiosi.

carcerē esse. Mundus est quē reliquistis: Mundus, inquā, qui nihil aliud est quam fetida omnium malorum cloaca; quibus, de Mundo egressi, liberati estis. An solitudinis vestrae & cellularum umbras densiores esse putatis plusquā Cimmaris Mundi tenebris? An catenā, quibus mundanorum hominum anima vincitā sunt, graviores vobis videntur quam funes quibus rones vestri cinguntur? O quantō plus immunditiei & fetoris est in Mundi carcere quam in vestro: si modo carcer dicendus est. Non, non hic carcer est, ut Diabolus vobis persuadere conatur; ubi captivi teneamini; sed arx potius, in qua praesidium agitis, ne diaboli laqueis irretiamini, & in aeternam incidatis captivitatem. Qui voluntarie huc ingrediuntur, non minus liberi hic sunt quam in quacumque alia domo. Quid agrē fertis intra terram includi, quum caelum vobis sit apertum? An recludi timetis vos qui odor essis suavitatis? Non curare oportet quo loco in Mundo sitis, modo extra Mundum sitis. Qui in Deo morantur, non sine domo sunt. An vos primi estis qui à Mundo se segregarunt? Nequaquam: sed instituti vestri laudare potestis auctores Heliam, Helisaum, Ioannem Baptistam, Antonium, Paullum, Macarium, Hieronymum, Bernardum, & alios vita sanctitate & miraculorum claritate admirabiles. Per desertā & solitudines Deus populum Israeliticum ex Aegypto in Terram promissionis duxit: in deserto eidem populo Lex data est, in deserto Manna pluit, in deserto serpens ille salutifer fuit erectus. Quid? ipse D. N. & servator Iesus Christus nonne desertā loca maximē frequentavit? In deserto transfiguratus, in deserto baptizatus est, in deserto paupertatem, Mundi divitiis privati, in solitudine degit, cogitate regnarum & opum Mundi oblatione Salvatorem vestrum à Satana tentatum fuisse. Omnibus bonis dives est qui cupiditatibus pauper est. An aliud quam pauperes esse cupitis, quos Deus pauperes in hunc Mundum misit, & eosdem pauperes rursus est revocaturus? Quin ipse vester Dominus & servator pauper factus est, adeo ut quō caput reclinaret non habuerit. Ut eum sequeretur, S. Petrus naviculam suam & retia reliquit, S. Mattheus telonem, & omnes omnia: non ignari eis qui nulla re impediti, alacriter ipsum sequuntur, nihil deesse posse. In magno periculo miles est, qui propinquo hoste sarcinis onustus incedit. Ejicite, ejicite hanc terrestrium rerum cupiditatē ardenti caelestium desiderio; hujus terra vilitati ineffabilem coeli precium opponite. Agnoscite mundanarū rerū incertitudinem & fragilitatem, quae tamquam nubes ex uno climata in aliud, ex uno hemisphaerio in aliud transvolant, ut tandem in nihilum abeant. Quis bona haec dicat? nisi per antiphrasin forte, ut quae omnium malorum causa sunt & radix. Epulonem illum ad infernum opu-

lentia; Lazarum ad acaelum paupertas deduxit. Sed quid? An Mundi dignitatibus animum vinci patiimini? Dicite mihi, sultis: quam Dictaturam, quem magistratum Salvator vester gessit aut exercuit? Annon ille eorum qui Regem ipsum facere volebant, oculis sese subduxit? Primus apud homines gradus, ultimus est apud Deum. Falsus hic splendor, quem diaboli instinctu tanta contentione sequimini ut spiritus prius quam voluntas sequendi vos deficiat, est instar secularum illarum terrestrium qua noctu circa flumina aut paludosa loca aberrare videntur. Ut enim haec non nisi in tenebris lucent, & sequentis se in aquas praecipitant; ita seculares pompa & dignitates nullam claritatem habent, nec videntur expectantur nisi ab iis qui in mediis huius Mundi tenebris oberrant. Quod si oculos à caelesti illolumine averteris, fateor, in solito fulgore eosdem praestingent; at sequentem te ad voragines & scopulos naufragiis infames deducere & impingent. Incessit carnis edenda cupiditas? Recordare, Israelitis eo quod caelesti Manna non contenti, ad olivas & carnes Aegyptiorum respexerint, coturnices quidem à Deo datas fuisse, sed carnem hanc carē ipsis constitisse. Non nisi sero homines carne vesci coeperint, ac tum demum quum iam à priori statu & perfectione humani generis plurimum degenerasset: cuius sauis ut ingluvie fuit deperdita, ita ieiunio reparari debuit. Sic Nini vita ieiunii beneficio divina ira furorem evitarunt. Moses, Helias, & ipse D. N. Iesus Christus ieiunarunt. Perstringunt oculos tuos vestes sericae & preciosae? An quid tua bestia mortuae exuviae te iactas quem honorem speras ex eo quod ob confusionem & turpitudinem gestas? In statu innocentia nudus incessit homo; nec prius vestitus fuit quam detracta ei fuit innocentia. Non illi ad ostentationem, sed ad regendam turpitudinem vestis fuit induta. O quantō in oculis Dei formosior fuit Ninivitarum saccus, aut D. Ioannis Baptistae tunica de pilis camelorum contexta! Sub sordido pallio sapē latet sapientia, immo vilis & contemptus vestitus nonnunquam pulcherrimi & divissimi animi index est. Lectorum molliem desideras? An Regum & Principum milites exigui spe praemii non sub pellibus tantum, sed sub dio etiam, pruina & nivibus cooperti, adeoque gelu panē enecti noctes exigunt; & tu Iesu Christi Regis Regum miles, certus caelestis & aeterna mercedis, in duriori aliquatū strato quietem capere non sustineas? Rex nosster pro nostra salute Patrem deprecans, in monte oliveti in terram se prostravit; ipse pro nostra salute in duro Crucis ligno expandi se passus est: & tantum amor ipsius apud te efficere non potest, ut

lecto aut aut strato meliori sibi ipse interdicas? Iacobus Patriarcha non in lecto, sed in terra dormiens, nec pulvinar capiti, sed lapidem substratum habens, scalam illam caelestem, illam S. Crucis figuram, & Angelos per eam ascendentes vidit: atque evigilans illum ipsum locum ubi tam duriter cuberat, sanctum esse pronuntiavit. Serpens hic est, qui prohibet tibi offerre pomum, ut in æternam te pertrahat damnationem. Dalila est, quæ sinum suum tibi offert, ut in suis illecebris obdormiscas. Bersabea est, nudam se oculis tuis ingerens, ut post commissum contra Deum adulterium, homicidio quoque animam tuam perdas. Concubinae Ægyptiæ sunt, quæ conjugii specie te ad fornicationem & idololatriam allicere student. Quis Apostolorum, ut caput & magistrum suum sequeretur, uxorem suam non reliquit? Sciebant illi, non esse militis in bellum proficisci, uxori lateri adhærente. Qui cælibes vivunt, nihil curant, quam quomodo Deo placeant. Quid miseri? an regula vestri ordinis dura vobis videtur? Quomodo capitis spialis coronati membra fieri potestis, nisi per castigationes & carnis mortificationem? Sed esto: dura sint ejus quam vos sequimini militiæ leges & disciplina. An propterea desertores fieri, & cum ignominia ad hostes transfugere vultis? Militaris virtus in laborum tolerantia præcipue consistit. Pagani athletæ ex ipso labore vigorem sumebant. Non pugnantem corona non datur. Non nisi victori laurea imponitur. Quin ergo in claustrorum vestrorum circo fortiter contra diabolum Antagonistam vestrum pugnat: ubi Agonotheta vester est Jesus Christus dux Spiritus S. Spectatores Angeli & homines, præmium corona cælestis.

VI. Hoc serè modo existimemus custodes illos fideles, hominem contra diaboli insidias ac tentationes excitare atque animare; sic illi Sathanae sese opponunt assultibus; sic alas expandunt super pullos suos, ne infernali aquilæ circumcirca volitanti præda fiant. sic denique boni & mali spiritus de animarum salute vel tuenda vel perdenda concertant. Quod si inter tam multos aliquis reperiat, qui carnalis quum sit, carni adhæreat, & mundanus, à mundo abripiatur, relictoque custode sese lupi faucibus obijciat, ei illud occini potest: *Perditio tua ex te Israel, dicit Dominus.* Et illud Salvatoris nostri: *Quoties volui te congregare, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub*

alas, & noluisi. Ex horum numero Lutherus fuit, Seducatoris præda factus, dum declinat discipulus esse Salvatoris.

Ad hunc in Conventu Erfurdensi Augustinianorum degentem primam ille machinam admovit cum vilia quædam & abjecta negotia illi sunt demandata, scilicet ut scopis purgaret loca sordida, ut custodis officio fungeretur, ut Ecclesiæ fores aperiret clauderetque, ut horologium dirigeret, exiretque subindè mendicatum sacco cervicibus imposito, & quæ sunt hujus generis quibus ad sui ipsius contemptum & veram humilitatem manu duceretur: nam persuasit illi vaferrimus Spiritus indignum esse, hominem Magisterii laurea decoratum ad eò contemptum haberi, suggestitque ut Universitatem interpelleret, cujus interventu ab hujusmodi molestioribus exercitiis liberatus fuit. (a) Idem versutiæ artificem eidem discipulo suo, jam in minoribus doctrinæ suæ asueto, persuasit, ut cum jam Doctor Theologiæ esset promotus (b) contra juramentum, quo obstrictus erat Erphordensi Academiæ, sui fiducia elatus D. Thomam aliosque Scholæ Doctores inter docendū cæperit carpere & sugillare, quasi paulatim sibi sterneret ad explendos Theologos & everendam Ecclesiæ Catholicæ doctrinam, quam Scholastici à majoribus suis acceptam adhibita methodo diligenter, explicatam posteris tradiderunt. Ad horum autem opprimendam auctoritatem, usus est duplici stratagemate, nempe primò asserere Evangelii sinceram doctrinam obscuratam esse Philosophiæ quadam eluvione, per Scholasticorum Theologorum culpam, qui loco Christi & Apostolorum Aristotelem & gentiles induxerint in Ecclesiam. Secundò Literatores seu Humaniorum studiorum cultores in suam partem adversus Scholasticos tantam barbaros attraxit, in quorum numero fuit etiam Erasmus Roterodamus, sub initium hujus dissidij, donec is in rem profundius inspexit, & pedem serò retraxit (c) Ad hoc propositū Luthero affulsit occasio opportuna, dū Staupitiuse Saxonia in Inferiorem Germaniã ad SS. Reliquias colligendas missus à Friderico Electore Saxoniæ, Luthero vicem suam demandavit, qua ille non ignave usus fuit, adeo ut ad Joannem Langum ipsemet Lutherus

E 2 glo-

a Caspar Vlenbergius in vita Luth. cap. 1. num. 3. ex AA. b Selnecc. 18. Octob. An. 1512. per Andream Carolstadium promotum docet Bucholzer. 19. Octob. (c) Vlenbergius in vita Lutheri cap. 1. num. 3.

gloriose scriberet: *Theologia nostra & S. Augustinus prospere procedunt & regnant in nostra Vniuersitate Deo operante, Aristoteles (nempe Philosophia) descendit paulatim, inclinatus ad ruinam prope futuram sempiternam. Mire fastidiuntur Lectiones sententiarum (nempe Theologia Scholastica) &c.* (a) maxime vero tunc Diaboli versutia ingenio huius hominis abuti cœpit, quum infelix illa inter Dominicanos & Augustinianos de Indulgentiarum prædicatione contentio exarasset. Quam ille fouere cupiens, iuuenem hunc monachum rebus suis valde commodum fore videbat, utpote audacia & confidentia plenum, sophisticam præterea, non indoctum & volubilis sermonis, & ex hoc ipso superbum & ambitiosum: & qui quum fræno opus haberet, gloriæ calcariibus quum à se ipso tum ab alijs (b) iucitaretur. Et hæc quidem ambitio præcipuus fuit vnus quo diabolus eum in rete suam pertraxit: ut qui magnifice se circumspiceret, ac nihil non sibi tribuendum existimaret, videns vnum se esse tam multis ad hanc quæstionem agendam electum. Singulare hoc diaboli est artificium, & quasi duplicatus ictus quo ille ad extremum fere contra eos vitur qui reliquos eius ictus fortiter exceperunt. *Superbia*, teste Augustino, (c) *communis omnium hæreticorum mater est*. Et alius ait, in *Hæreseos regno Ambitionem & superbiam primas tenere sedes*. Quatuordecim annis Lutherus in Monasterio vixit, ad rebellandum semper pronus, inconstans, & quotiescumque turba aliqua aut dissidium inter Fratres existisset, dux magis partium quam assidua. Hoc scilicet hominum genus diabolus quærit. Placidis & quietis amantibus ingenijs non vitur, sed feris, impetuosus & vana gloria ac superbia inflatis. Talis Lutherus fuit: instrumentum scilicet diaboli rebus promouendis aptissimum, ut ex tristis huius historiæ serie patebit.

QUOMODO LUTHERVS PV-
blice è suggestu docere cœperit:
& quam ob causam.

CAPIT VILL

ARGVMENTVM.

- I. *Controuersia siue contentio inter Augustinianos & Dominicanos de Indulgentijs orta.*
- II. *Staupitius Lutheo concionandi dat negotium.*
- III. *Lutherus in oppugnandis Indulgentijs mirifice de-
iudat.*

IV. *Ad Episcopos de suo concionandi instituto & materia scribit.*

V. *Indulgentiarum insignes abusus, à Fr. quodam Thoma enarrantur ac deplorantur.*

VI. *Iusta Dei aduersus eiusmodi abusus iudicia.*

I. **Q**UEMADMODVM Martis olim sacerdotes inter duos exercitus consistentes, faces accensas coniciebant, ut eo signo dato imperus fieret, ac hostili acie concurreretur; sic diabolus vbi duas velut Augustinianorum & Dominicanorum legiones in mutuum perniciem armatas & in procinctu stantes vidit, oleum igni modis omnibus suffundere allaborauit, ac præcipue partium duces, quorum plerisque de sua magis quam Dei gloria, ac de olla potius quam animorum salute, certamen erat, inuidia, odio, auaritia & ambitione accendit. In quo certamine boni quidem sancto diuinæ gloriæ zelo impellebantur, veruntamen cæcum malorum imperum sistere aut cohibere non poterunt. Sic ergo duo hi Monachorum ordines velut collato pede & infestis signis congregi cœperunt, Lutheo vnus, Tecelio alterius partis duce & ante signano. Agnoscamus hic iustum Dei iudicium, qui domum suam purgaturus, dissidium hoc inter duos ordines existere permisit; nec strictum semel terribilis iræ suæ gladium prius recondidit, aut plagas sanauit, quam iustitiæ suæ satisfactum, & castigationis tempus sit elapsum. Sed ad rem ipsam accedamus.

II. Staupitius Generalis Augustinianorum Vicarius, ingenium & mores Lutheri optime perspectos habens, eum adauit, ut contra Indulgentias prædicaret, eorumque quibus illas publicandi munus demandatum erat, vitia & abusus populo ostenderet. Et hoc quidem munus lubenter ille suscepit, tum ut iniuriam Ordinis sui fratribus, ut putabant, illatam, vindicaret; tum ut gloriam & lucrum ex Indulgentijs speratum Dominicanis è faucibus eriperet. Sic illi per inuidiam & auaritiam in suggestum producto, propria Ambitio arma contra comunem Dominicanis cum Ecclesia causam, ipsamque Ecclesiam subministravit. Excitata huius turbæ Staupitium non semel pœnituit. Sed fero quidageret? lacta erat alea: telum ex arcu excussum reuocare non licebat. Idem ei accidit quod
a *Selneo pag. 5 Epist. Lutheri.* b *Staupitius Vic. Generalis Augustin per Germaniam & alij seq. cap. nominandi hi fuerunt.* c *Lib. de offi. past. cap. 8.*